

Posudek oponenta na diplomovou práci

Vladimír Klaban: „Utajený výkon veřejné moci a hodnoty chráněné ústavním pořádkem“

Diplomová práce vypracovaná Vladimírem Klabanem má rozsah 94 stran, z toho 86 stran textu bez příloh a seznamu literatury. Z tohoto hlediska tato práce překračuje požadavky kladené na diplomové práce. Opomenut není bohatý seznam použité literatury, v textu jsou uváděny odkazy na zdroje informací. Předložená diplomová práce má všechny vnější znaky, které by podobné dílo mělo mít. Práce je také, v rámci zvoleného pojetí, systematicky členěna.

Kladem práce je relativní úplnost zpracování daného tématu, neboť práce pokrývá celou sledovanou problematiku a nejzásadnější problémy. Nesporným přínosem práce je to, že se jedná o prvou práci na toto téma na katedře ústavního práva PF – UK, alespoň pokud je oponentovi známo. Práce je tedy původní a posouvá rozsah našeho poznání dále. Dobře je také vymezena oblast zájmu. Už s ohledem na to, že v poslední dekádě či dvou dochází namísto k liberalizaci působení státu vůči jednotlivci a jeho právům, jak bylo na počátku 90. let očekáváno, spíše k opačnému vývoji. Jak diplomant správně uvádí, děje se tak velmi často pod záminkou nutnosti „vyměnit svobodu za bezpečnost“. Nejedná se o postoj nový, naopak, i proto je poukázání na jeho problematičnost na místě a je velmi cenné.

Určitou nevýhodou zvoleného tématu je jeho částečná obecnost. V některých pasážích by práci a zejména její čtivosti a srozumitelnosti prospěly konkrétní příklady, respektive odkaz na konkrétní – známé – okolnosti. Mám na mysli práci s nálezy Ústavního soudu, kde by text oživilo stručné uvedení okolností sporu, který byl Ústavním soudem řešen. Vedlo by to také ke snadšímu pochopení stanoviska Ústavního soudu čtenářem. To může být inspirací autorovi práce pro případ, že by s tímto tématem v budoucnu rád ještě pracoval.

Konkrétní připomínky mohou vznést ke dvěma obecným otázkám souvisejícím s definicí ústavního rámce právního řádu České republiky. Jednou z nich je vymezení pojmu ústavní pořádek nálezem ÚS publikovaným pod č. 403/2002 Sb. Zastávám názor, že rozšíření ústavního pořádku nad rámec čl. 112 Ústavy odůvodněním nálezu Ústavního soudu je obtížně slučitelné s gramatickým výkladem čl. 112. Také si lze obtížně představit, že by součástí ústavního pořádku měly být *všechny* smlouvy o lidských právech vázající Českou republiku. Nic ale nebrání tomu, aby Ústavní soud z těchto smluv, stejně jako jiných, a rozhodnutí mezinárodních soudů a tribunálů při své rozhodovací činnosti vycházel. A tím také příslušným právům a svobodám jednotlivce poskytl a zaručil ochranu.

Druhá připomínka směřuje k tzv. materiálnímu jádru Ústavy. Samotná existence tohoto institutu je předmětem teoretického a doktrinárního sporu. V práci zmíněný náleží Ústavního soudu vzhledem k okolnostem, za nichž byl vydaný, tento spor spíše vyhrotil, než že by napomohl k jeho zahlazení. To je ale v kontextu hodnocené práce vedlejší problém. Připustíme-li existenci materiálního jádra Ústavy, potom považuji za sporný výčet náležitostí, kterými je tvořeno, jak je uveden na str. 20 – 21. Domnívám se, že v případě tohoto výčtu došlo ke smíšení koncepce, podle níž v jedné z fází příprav textu Ústavy mělo prvních deset (?) článků tvořit nezměnitelná ustanovení s obecnou koncepcí, jak je nyní prosazována Ústavním soudem. Přitom koncepce výčtu byla opuštěna ještě v případě přípravných prací nad Ústavou, byť některá skrytá rezidua v Ústavě zůstala jako stopy těchto úvah.

I v případě, že autor pro účely práce pracuje spíše s demokratickými základy státu, je otázkou k diskusi, zda mezi ně např. řadit šetrné využívání přírodních zdrojů. Jedná se o záležitost nepochybně důležitou, ale spojení s demokracií by stálo za krátké zdůvodnění.

Uvedené připomínky jsou však vzhledem k zaměření práce a jejímu tématu spíše podružné, na kvalitě práce nic nemění a uvádím je jednak pro úplnost, jednak pro případ, že by autor

s textem práce v budoucnu chtěl dále pracovat. V takovém případě by bylo užitečné se s uvedenými připomínkami nějakým způsobem vypořádat.

Pokud jde o téma práce a její cíl, potom bych uvítal, kdyby práce obsahovala více návrhů možných změn *de lege ferenda*, zejména s ohledem na zajištění práva na spravedlivý proces – např. jde o přístup k utajovaným informacím ze strany soudců a advokátů. To by mohlo být součástí diskuze při obhajobě práce.

Celkově práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce a je plně způsobilá k obhajobě. Práci je třeba ocenit zejména z důvodu originality tématu a dobré úrovně zpracování tohoto nelehkého tématu. Ocenění si zaslouží také důkladnost úvah autora a jeho práce s primárními prameny.

Připravil: JUDr. Jan Kudrna, Ph.D.

Praha, 10. dubna 2011.